

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐՏԵԱՆ

Հատը 3 մեծալիք Խզմիլի մէջ

ԿԸ ՀՐԵՏԱՐԱՐՈՒՄ ԶՈՐԵՔՅԱՐԹԻ ԵՒ ՅԵՐԱԾ ՕՐԵՐԸ

Դուրսերը 4 մեծալիք Հատը

Յ. Գ. ՍԱԼՅԱՆ

Համարատու—Տնօրէն

ՏԱՐԵԴԻՆ ԿԱՆԻՍԻ

ԻԶՄԻՐ Օսմ. ոսկի 1
ԴՈՒՐՄԱՐ Մէճիտիյէ 6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ Ֆրանք 25

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՆ

5 զրուշ տողը ՄԷԿ ԱՆԳԱՍՏ
2 զրուշ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՍՏ
60 փարա ԵՐԵԲ ԱՆԳԱՍՏ

Չ. Գ. ՊԱՆՈՒՅԱՆ

Հիմնադիր

Խ. ԴԵՐԶԱԿԵԱՆ, Կը տնօրինէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վե-
րաբերեալ բոլոր գործերը: Բուլղիյէ—Պէտէսմէն

Որ եւ է գրութիւն, յօդուած կամ նամակ, որ ուղղակի ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ
կը վերաբերի, տնօրէնին կը ղրկուի: Մէվլի խան Թիւ 17

ԲԶՄԻՐ

Շաբաթ, 22 Հոկտ. 3 Նոյեմ.

Գաւառի ընդհանուր կառա-
վարի Վսեմ. Հաճի Նաչիտ վա-
չա, որ 25-էն արկածեալը օգ-
նութիւններ հասցունելու հա-
մար այդ քաղաքը կը գտնուէր,
չորեքշաբթի օր քաղաքս վերա-
դարձաւ 12 օրուան բացակայու-
թենէն ետեւ:

Նաւահանգիստ գանուող Անգ-
լիոյ միջերկրականի նաւատորմին
հրամանատար լորտ ձօն Հէյ,
չորեքշաբթի օր Պօլս գնաց Հէ-
լիքն շոգենաւով:

Աւստրիոյ նաւատորմին մէկ
մասը, որ այժմ Սելանիկ կ'գտու-
նուի, գալ չարաթ Իզմիր պիտի
գայ կըսուի:

Մեր քաղաքացի Պ. Բ. Ս. Ստեփան Սվազլեան, Եգիպտոսի
կառավարութեան կողմանէ պատ-
ուած է Եմուալ Էփիսոպիոս պատ-
ուանշանով, վերջին գօյեթային
ժամանակ երկրին մատուցած ծա-
ռայութեանց համար:

Մեր նախորդ թիւով Ռէֆոր-
մէն առնելով հեռագիր մը հրա-
տարակոծ էինք, Բուլղիայի կա-
յարանը հասնող և անձի մը ա-
ւագակաց կողմանէ բռնուելուն
լուրը տուող: Ահաւասիկ յիշեալ
թերթին ինչպէս կը պատուէ այս
եղբորութեան մանրամասնութիւն-
ները. — Անցեալ Երեքշաբթի,
Տէվրի Քէօյի կայարանին դիմա-
ւորէն ուղղուած հեռագիր մը
հրատարակած էինք, որ կը ծա-
նուցանէր թէ որսորդ մը բըռ-
նուած է չորս աւաղակաց կողմա-
նէ, որք այդ կողմերը կը թափա-
ռէին:

Այդ որսորդը, Գասապայի
երկաթուղոյն գործարաններուն
մէջ աշխատող մեքենագործ մ'է:
Կը կոչուի Կիւսթավ Նոկիյէ և ծը-
նած է Հունգարիոյ մէջ Հայ ծը-
նողներէ: Նուրի անունով ուրիշ
ընկերի մը հետ միատեղ որսի ե-
լած էր: Կիրակի օր Տէվրի
Քէօյի և ձուռ Օվաթի մէջ կը-
բռնուին որսած առնետին: Հէ-
տեալ օրը հովիւ մը կը տեսնէ
որ աւաղակները դէպի մօտակայ
լեռները կը տանին Կիւսթավը:
Հովիւը նուրին չէ տեսէր և չը-
կրնար բան մ'ըսել անոր վրայ:
Վերկուշաբթի իրիկուն Կիւսթա-

վի չունիւր զմի կուգայ և իր տիրոջ
դրան առջեւ կենարով ողբադին
ձայներով կ'ոռնայ: Թշուառ
կենդանին երեսուն հազարամեթ-
րէն աւելի ճանաչող քաղաք էր իր
տիրոջ հետքը գտնելու համար:
Կիւսթավի մայրը, որ դայեակի
արուեստը կը կատարէ մեր քաղ-
քին մէջ, ներս կ'առնու չունը:

Այս կինն անմիջապէս իմաց
կուտայ Աւստրիոյ հիւպատոսարա-
նի և ոստիկանապետ Էլքիֆ վա-
չայի իր գլխուն եկած փորձանքը,
և չորեքշաբթի օր հիւպատոսա-
րանի մէկ գաւառին հետ չունն ալ
միատեղ, կը մեկնի Տէվրի Քէօյ,
և ամբողջ օրն հոն կը մնայ իր
զաւակէն լուր մ'առնելու հա-
մար: Կիւսթավի գործաւոր ըն-
կերներէն երեք հոգի եւս միւս
նոյն օր Սելանիկ քէօյ կերթան ի-
րենց ընկերը փնտռելու համար:
Քաղաքէն մինչեւ Տէվրի Քէօյ
կերթան քաղաքով, բայց ի դուր:
«Երէկ իրիկուն իմացուեցաւ,
որ կապաւորուած թուրքաւոր լինի նա-
մակ մ'ուղղէր իր մօրը, իմացը-
նելով թէ աւաղակները 300 ու-
կի փրկանք կը պահանջեն»:

Այս առաւօտ մեր տունը մաս-
նաւոր տեղեկութեանց համեմատ,
վերջիցեալ Կիւսթավի իր մօր
զրկած նամակը հետեւեալ կեր-
պով գրուած է. «Մայր, գո-
ղերուն ձեռքը գերի ինչպէս եմ,
հազուադէպ բըքտուած և ոտ-
քերս մերկ են: Հիմա հարկը
ոսկի կը պահանջեն ինձմէ, և
ասոր համար վեց օր պայմանա-
ժամ կը լինուին, երկուշաբթիէն
սկսելով, ապա թէ ոչ կեանքս
վտանգի մէջ է: Կաղաչեմ մայ-
րի՛կ, ազատէ զիս:»

Խեղճ հայրն հինգ հարկը մե-
ծիտ կը չարէ, և այս առաւօտ
Կիւսթավին բարեկամներէն եր-
կու հայ հինգ հարկը մեծիտն
առնելով ժամը 8ին ճանաչող ե-
լան: Տեսնենք թէ ինչ ելք պի-
տի ունենայ:

Երէկ տուն գազանային եւ
ղեռնի մի թատրը կը հանգիստ-
նայ Բաթաթալ արուարձանը:
Մաղնիսայի Գէորգ անուն կա-
ռապան կը, նախանձու կերպէն
կուրացած, իր կնոջ վրայ կը
յարձակ սուրով մը զինեալ, և
կատաղաբար կը կտրէ թշուառ
կնոջ քիթը, ականջները և ըս-
տինները: Ասով իսկ չյազանա-
լով այս գազանին արեւնուշտ
կիրք, ողորմելի կնոջ կուրծքն
ու կտրէ կը վնասէ գանակը, ա-

նոր կենաց այսպիսի եղբրական
վախճան մը տալու համար: Ու
զորմելի կինն անմիջապէս կը
մեռնի, և այս նախանձու ոճ-
րագործը թէ կը կը փախչի, բայց
Արդարութիւնը կը յաջողի զինքը
ձերբակալել:

Առջի օր վայելուշ կերպով
հագուած գող մը Զուլթաճի Պէ-
զէթէնի մէջ ժամացոյցի վաճա-
ռատուն մը կը ներկայանայ և
թանկագին ժամացոյց և ոսկի շք-
թայ մը կը ներսէն Գետոյ կ'աղաչէ
վաճառատան տիրոջ, իրեն ըն-
կերակցել մինչեւ պանդոկ և ստա-
կըն ընդունիլ: Պանդոկ հասնելով
գողը կըսէ թէ ընտրած շղթան
չուզէր, և թէ ամենէ առաջ ընտ-
րածը նախամեծար կը համարի:
Հետն ընկերակցողը, որ վաճա-
ռատան ծառան էր, կը դառնայ
գնորդին կամքն իր տիրոջ յայտ-
նելու: Հաղիւ ծառան դուրս
կըլլէ պանդոկէն և ահա մեր պա-
լան գողը է. կը մեկնի ասոր
յայտնելով պանդոկագետին թէ
մօտակայ տեղ մը ճաշելու կ'եր-
թայ և . . . տակաւին կ'երթայ,
իրեն հետ կ'երթան նաև, ինչպէս
բնական է դուշակել, ոսկի ժա-
մացոյցն ու շղթան, որք երևուած
ոսկիէն աւելի արժողութիւն ու-
նին եղէր:

Նոյն առաւօտ այդ պանդոկին
մէջ սենեակ մը կը վարձէ, և սա-
կայն տակաւին ստալը սենեակը
չորած վերջիցեալ եղբրութեան
գիւցացին կը ձեռնարկանայ:

Առջի օր ևս երկու գողեր լա-
տինաց Սէն—Ժան եկեղեցւոյն
ետեւի նեղ փողոցին մէջ մէկը
կը բռնեն և 31 անդիտական ոսկին
կ'առնեն: Կըսուի թէ կողոպ-
տուող մարդն Հայկական նոր ե-
կած էր Իզմիր և քովը 120 ոսկի
ունէր:

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԾՈՎԱՅԻՆՔ

Անգլիոյ նաւատորմին ծովա-
յինք, այս օրերս գրեթէ մեր
քաղքին զուարճալի տեսարան
մը կ'ընծայեն իրենց ներկայու-
թեամբ: Արժան է որ այդ զը-
ուարճալի մէկ քանին հոս ար-
ձանագրենք:

Արդէն ամեն մարդ գիտէ թէ,
ամեն ազգի նաւատորմի մարդիկ
ըմպելեաց մասնաւոր միտում մը
ունին, երբ ցամաք կ'ըլլին: Սա-
կայն այս միտումն աւելի և գը-
րեթէ չարիտանց է Անգլիացի
ծովայնոց քով: Ասկէ զատ Բա-
գոսի արարողութիւններն իրօք

նուիրական են իրենց համար, և
ուստի պարտաւորութիւն համա-
րած են իրենց անպատճառ ար-
բենալ, և գրպանն ունեցած ը-
տակունն մինչեւ յետին լուսն
Բագոսի տաճարը ձգել:

Ասոնք, որ ցամաքն ելած ա-
տեն նաեւ ուղիորդութիւն մ'ու-
նին խումբ խումբ էլերու վրայ
նստիլ և քաղաքին մէջ ժուռ
գալ ու գինեատուններն երթալ,
բաւական ստակ կը մսկեն այս
հաճոյից: Ուստի, ասոնցմէ մին
հաշուելով որ մինչեւ նաւատոր-
մին մեկնիլը մեծ գումար մը
պիտի մսկէ իշու վարձք, կը-
մտադրէ էջ մը գնել և նաւա-
տորմին մեկնելուն կրկին ծախել:
Կը գնէ էջ մը ու լծ անգլ. ոսկի
վճարելով, և այս սիրուն կեն-
դանին ընկերակցութեամբ գի-
նետուն մը կ'երթայ. . . պարտ-
քը կատարելու համար: Արա-
րողութիւնը կ'երկարի և էջն ալ
գուրքը կըստան մինչեւ իրի-
կուն: Գինեպանը կը հարցունէ
թէ, գինին ո՞ր պիտի տանի
էջը, և թէ իշովարք հոս պիտի
գա՞յ արդեօք տունելու: Նա-
ւատորմ կը պատասխանէ թէ, է-
ջն իրենն է, և կը հրամայէ որ
ներս առնէ: Էջը կը կերակրէ և
ինքն ալ գաւաթներուն ելէն շը
կը շարունակէ, ճիշդ 24 ժամ
գինետան մէջ մնալով, հետեւ-
եալ առաւօտ տեսնելով որ դըր-
պանը տակաւին ստակ մնացած
է, իր մեծանձնութեան կը դպչի
պահել և այդ մնացածով ալ
խմելով, դուրս կ'ըլլէ գինետու-
նէն և էջը կը ծախէ երկու ոս-
կի, նորէն սկսելու համար նը-
ուիրական պարտաւորութեան:

ՈՒՐԻՇ ՄԱԼ

Ուրիշ անհատ մ'ալ չարիա-
ղանց խմած, քաղաքին վրայ ալ
և ձախ կը թափառէր, երբ սպա-
ներէն մին հրաւիրեց զինքն որ
նաւակ նստի նաւ երթալու հա-
մար: Բայց անկարելի եղաւ զին-
քէն համոզել, վառնի կը պնդէր
և փառս կը բերէր իրեն թէ, տա-
կաւին գրպանը ստակ ունի խոս-
ձելու համար: Վառնի ինչպէս
բոլոր, պարտաւորութիւն կը-
զգան ունեցած ամբողջ ստակ-
նին վառնել և ապա վերադառ-
նալ ի նաւ: Սպան կը ստիպէր
զինքն որ նաւակ նստի: Մեր
համակրալի զինովը տեսնելով որ
չպիտի կրնայ պրծիլ սպանին
ձեռքէն և տակաւին գրպանն
ունեցած երեք շիկներ խարճել,
մօտը գտնուող գուրսէն մակոյկ

մը կանչեց և հարցուց թէ ի՞նչ
կուզէ զինքը նաւ տանելու հա-
մար: Նաւակարք մէկ շիկն պա-
հանջեց: Անգլիացին ուրիշ եր-
կու մակոյկներ ևս կանչեց և իւ-
րաքանչիւրին մէյմէկ շիկն վճա-
րելով մակոյկներն իրարու կա-
պել տուաւ, մտաւ ներս և այն-
պէս գնաց: Վերջապէս այս ե-
ղանակաւ կատարեց իր պարտա-
ւորութիւնը, այսինքն դեռ ու-
նեցած երեք շիկներ խարճելու
պարտաւորութիւնը:

Հ Ե Ռ Ա Դ Ի Ր

Վիէննա, 30 Հոկտ.

Վիէննայի և Պէրլինի լրագրքը կը
պատարակեն Պուլկարիոյ իշխանին
ընթացքը, իբր անխոհեմ և անպա-
տեհ:

Լոնտոն, 31 Հոկտ.

Լիվրքուլի բանակի վաճառակա-
նաց մէջ մեծամեծ սնանկութիւններ
եղած են:

Լոնտոն, 31 Հոկտ.

Միւլքաթ քաղաքը պաշարուած է
իմառի եղբոր կողմանէ: Անգլիական
թիղ անտիպիլը մը լուծարուած է պա-
շարադաշ բանակը:

Գահիրէ, 31 Հոկտ.

Այսօր պետական ժողովը բացուե-
ցաւ Դէրիֆ բաշայի կողմանէ, որոյ
նախագահն է:

Լոնտոն, 31 Հոկտ.

Ստորերկեայ երկաթուղոյն վրայ
երկու սլոյթներ տեղի ունեցան:
Քառասուն հոգւոյ չափ վիրտուոր-
ցան: Կը կարծուի թէ տիեզերք ձը-
գողներու գործ է այս:

Սթէնք, 31 Հոկտ.

Թեսալոյ մէջ եղած վերջին հե-
ղեղներէն ծագած վտանգըրը մեծա-
մեծ են, որք նախապէս այնքան չափ
չէին կարծուէր:

Բէնէօն գետն յորդեցաւ, բոլոր
գաւան ամբողջովն ծածկեց և շը-
ջակայ գիւղերէնը վտանգի են-
թարկեց, Զօրականաց ետանդուն
ջանքերով կարելի եղաւ շատ անձեր
փրկել:

Հոս օգնութեան յանձնաժողով մը
կազմուեցաւ: Բրքոնիփոս արքեպիս-
կոպոսին նախագահութեամբ: Քա-
ղաքագետութիւն 5,000 և կառա-
վարութիւնը 30,000 տրախի տը-
ւին:

Դ Օ Լ Ի Ր Ա

Հոկտեմբեր 31 թուականով կը
հեռագրեն Ալեքսանդրիայէն, թէ 24
ժամուան մէջ Գօյեթային մեռաւ:
բուն թիւն 21 լծած է:

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԵԴԻՊՏՈՍԻ ԱՂԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

(*) ԱՂԳԱՅԻՆ ՏԵՂԱԿԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Գահիրէ 11/23 Հոկտ. 1885

... Խմբագիր Արշալոյս Արա-
րատեան պատուական լրագրոյ,
Զմիւռնիա
Տիար,

Գահիրէի աղգային վարչու-
թեան վիճակը գտայ համա-
նման նկարագրութեան պատ-
րիարքական կոնգրէի երեք զա-
նազան մարմինք վարչական գոր-
ծոց զանազան մասունքն ստանձ-
նած՝ կը յանձնաձէին անկախա-
բար, և եկեղեցւոյ Աւագ քա-
հանայն կընտրուեալէն սոյն վար-
չութեան՝ փոխ-տեղապահ տիտ.
դոսով, որ ճշդիւ կը համապա-
տասխանէ իւր պաշտօնի բնու-
թեան, Բնաւ սահմանադրական
սկզբունք չեն նախագահած սոյն
երրորդութեան մարմնոյ ընտրու-
թեան, և անկախ բառը ցոյց
ուստայ թէ և ոչ կը տիրէին
նորին գործառնութեանց վրայ:
Արժանապատիւ Տ. Սահակ Տէր
Սարգսեան Աւագ տեղապահ
անցեալ նոյեմբեր 7 ին Կ. Պոլսի
գնալու ժամանակ՝ նախ եկեղեց-
ւոյ հոգաբարձու մարմինը կազ-
մեր է իւր ընտրութեամբ և հը-
րահանք տուեր է նմա գործել
ինչպէս կը գործէին ամենուրեք
եկեղեցւոյնք նախ քան զհաս-
տատութիւն սահմանադրութեան
Յետոյ առժամանակեայ քաղա-
քական ժողով տեղապահ երկ-
րորդ մարմինը կազմեր է, միշտ
իւր ընտրութեամբ, և պաշտօն
յատկացուցեր է նմա խտիվական
կառավարութեան հետ պաշտօ-
նական առնչութեանց գործա-
դրութիւնն, աղգային կառու-
ծոց տնտեսութիւնն, երեւմտեայ
մատակարարութիւնն, ժառան-
գական խնդրոց գաւառի իշխա-
նութեամբ տնօրէնութիւնն, աղ-
քատաց խնամակալութիւնն և
աղգայնոց վեճերու դատաւորու-
թիւնն: Եւ վերջապէս Տէր Կա-
րապետ Աւագ քահանայն իրենց
փոխանորդ կարգելով, հրահանգ-
տուեր է նմա նախագահել վար-
չական գործոց, բայց սինչ ըս-
տորադրել առանց կանխաւ հա-
ւանութիւնն առնուլ քաղաքա-
կան ժողովոյ ատենապետ Յ. Պա-
լքեանէն Եփէսոյի: և զիս իւր
Թագաւորութեան կառավարութեան փո-
խանորդ-տեղապահ ճանցունե-
լէն յետոյ, անոր Թագաւորութեան
ցազիր առեր գնացեր է:

Իսկ երրորդ մարմինն՝ որ աղ-
գային Խորհրդեան վարժարանի
խնամակալութիւնը կը վարէր, ա-
ւելի կանխաւ ծնունդ առած է:
1880ի սկիզբները երբ Մեծօրդ
եպիսկոպոս պաշտօնակի եղեր և
ժամագործ Գարբիէլ Եփ. Գրի-
գորեան աղգապետութեան պաշ-
տօն առած վարչութեան նախա-
գահ բազմեր է քննիչ Տէր Մը-
կըրեանի Թագաւորութեան մը
ուսումնասիր աղգայինը, մեծ
մասամբ երիտասարդք և լուսա-
ւորչականք, տեսնելով որ Մեծ

(*) Շաբաթական 15/23 Սեպ-
տեմբեր նամակի:

րոպ եպիսկոպոսի շնորհիւ աղ-
գային մանկտիւն անխնամ մնա-
ցեր է, և զուրկ ո՛ր և է դաստի-
արակութեան հոգածութենէ, զի
զարմանագործ առաջնորդն աղ-
գային վարժարանի նպաստ չ'ըն-
ձեռնելով՝ անոր ծաղկոցանալուն
պատճառ ըլլալէ զատ, 'ի մաս-
նաւորի Խորհրդեան վարժարանի
հիմնադիր հանգուցեալ Վանցի
Կարապետ աղա Գալուստեանէ 'ի
պէտս նորա կտակեալ 400 աը-
տավար վարժարանի հասոյթն՝
մինչեւ 1879 սեպտ. 8 կանխաւ
վարձու տալէն և ստակն առնե-
լէն յետոյ, սոյն պայմանաժա-
մու լրմանէն 22 ամիս յառաջ ե-
րեք յաջորդ տարիներու համար
կրկին վարձու տալով կանխիկ 3
հարիւր 50 ոսկի (անգլիական)
թերհաշիւ առեր անցուցեր է իւր
պահանջից հաշւոյն: Ուսումնա-
սիրաց խումբը ասոնք տեսնելով,
կըսեմ, այս անուամբ ընկերու-
թիւն մը կազմեր է կրկին նպա-
տակօք, որ են:

Ա. Գահիրէի մէջ Հայկական
վարժարան մը բանալու համար
հասութից աղբիւրներ ստեղծել:
Բ. Աղգ. Խորհրդեան վարժարա-
նի վերականգման և յառաջա-
դիմութեան աշխատել, և ընդ-
միջո փոյթ ունենալ որ իւր ե-
կամուտքն իրեն մատակարարու-
թեան համար գործածուին: (Տես
կանոնագր. Ուսումնասիրաց ըն-
կերութեան յօդ. 1)

Աստ պէտք է գիտնալ թէ
հանգուցեալ Գալուստեանի կտակը
աղգին կը յանձնէ ո՛չ միայն կա-
ռուցած Խորհրդեան վարժարանն
և անոր շնորհած կալուածն, ինչ-
պէս առաջինն մատակարարու-
թիւնը և յետոյն տնտեսութիւն-
ը, այլ և երկրորդ ամուսնոյն
յատկացուցած կալուածոց խնա-
մակալութիւնն, և ըստ որում
աղգն սոյնպիսի պարագայից մէջ
իւր վարչական մարմնով կը ներ-
կայացուի, յայտնի է որ Ուսումն.
ընկերութեան նպատակաց երկ-
րորդն՝ ուղղակի տեղական աղ-
գային վարչութեան վրայ հակա-
կշիռ հսկողութիւն կ'ենթադրէ
ի մասին մատակարարութեան խո-
րհեան վարժարանի: Այս տրա-
մադրութեան արդիւնք է այն
անխտաճութեան զոր պաշտօն-
ակն առաջնորդին ամենակու-
տնտեսութիւնն ներշնչած է, և
իւր ու այն թէ և արդարանալի
այն ժամանակ, սակայն չ'էր կըր-
նար մշտնջենաւորել առանց թըշ-
նամանք համարուելու պարկշտ
վարչութեան մը օրով, մասնաւոր-
որ խնդիրը զուտ աղգային, իսկ
առաջադրեալ հսկողութիւնը հա-
մազգային ըլլալով, ինքնին ա-
պօրինաւորութիւն մը կը ծնանէր
նկատմամբ աղգային իրաւունց և
տէրութեան օրինաց: Չայս զգա-
լով, անշուշտ, ուսումնասիր ըն-
կերք ո՛չ միայն վերաքննելի վեճ-
ուած են իւրեանց կանոնադրն
(տես յօդ. 40) այլ և միայն ե-
րեք տարուան համար ստանձնե-
րն Խորհրդեան վարժարանի խնա-
մակալութիւնն, ինչպէս պիտի
տեսնեմք:

Արդարեւ Ուսումն. Ընկերու-
թիւնն հանգանակութեամբ հա-
սոյթ հայրթայթելէն յետոյ խնդ-
րեր է ժամանակին տեղական
վարչութեան, որ իրեն յանձնէ
Խորհրդեան վարժարանի շէնքն,
պայմանաւ որ Ընկերութիւնն նոյն

շէնքը նորոգէ կահաւորէ և ե-
րեք տարի աղգային մանկտիւն
անդ դաստիարակէ իւր հասու-
թիւնը և անկախ տնօրէնութեամբ:
Այս առաջադրութիւն գրով ներ-
կայացեր է անշուշտ վարչութեան,
բայց կ'երեւի թէ նա բաւակա-
նացեր է վարժարանի բանալին
Ուսումնասիրաց զրկելով. զի ա-
տենագրութիւնք բնաւին չ'են
յիշատակէր ո՛չ առաջարկութիւն-
նը և ո՛չ որոշումն վարչութեան
առ այն: Յետ այսորիկ Ընկե-
րութիւնը բանալով վարժարանը
1880 մայիս 1 ին յանձնաձէր է
զայն ըստ պայմանի որ ի վերոյ,
մինչեւ տարւոյս յուլիս 15, ուր
ամբան արձակուրդի առթիւ ար-
ձակեր է զաշխարհոս և զգործա-
կալս, այս վերջիններուն հաշիւը
տեսնելով և փակեր է զվարժա-
րան գրեթէ ճիշտ իւր եռամեայ
պայմանաժամու լրմանը: Պէտք
է նաեւ գիտնալ թէ Ընկերու-
թիւնն սոյն եռամեայ ժամանա-
կամիջոցի մէջ չ'է առիթ կորու-
սեր նաեւ իւր նպատակաց երկ-
րորդ մասին եւս ծառայելու: զի
այն ինչ լսեր է, թէ Արժանա-
պատիւ Տ. Սահակ առաջնորդա-
կան տեղակալն 1881 ին՝ վերո-
յիշեալ կալուածոց 'ի Մեծօրդ
եպիսկոպոսէ կանխաւ վարձման
պայմանաժամը դեռ չ'ըրորած,
ինքն ալ վարչադիր է զայն յա-
ջորդ երեք տարիներու համար
կրկին վարձու տալու և ստացեր
է կանխիկ թերհաշիւ 300 ոսկի
(Ֆրանսական), զանազան միջոց-
ներով ստիպեր է զտեղակալ
հայրն զայն գումար յանձնել
մեծ: Չէնոր պէյի Մեծամեթ-
մեան յաւանք, անով աղգային
մի գետնի վրայ վարժարանի հա-
սոյթ մատակարարող շէնքը շը-
նելու գիտնամք: և Արժ. տեղա-
կալն ո՛չ միայն աւանդեր է նոյն
գումարն հարիւր ոսկի պակաս,
զոր ուրիշ ստիպողական պիտո-
յից գործածել է եղեր, այլ և
գիր մ'ալ ուղղեր է Ուսումնա-
սիր ընկերաց սա իմաստով թէ
«Այնուհետեւ Գալուստեան կա-
ռուածէն պարբերաբար գալու-
թեք հաշիւ վարձային գումարնե-
րն տեղական վարչութեան հետ
միանգամայն Ուսումնասիրաց ըն-
կերութեան ձեռք գանձուելով
վսեմ. Տիգրան փաշայի պիտի
յանձնուին յաւանք:»

Սոյն եղելութեանց վրայ յեն-
լով Ուսումնասիր ընկերք, որ
տակաւ նուազելով հինգ ան-
գամ մնացեր են միայն, և ընկե-
րային հանգանակութիւնը դադ-
րելով, միայն նախկին հասութից
մնացորդ 150 ոսկւոյ դրամաբը-
լուս մը մնացեր է ձեռքերին,
և վերջին եօթը ութը ամիսնե-
րուն մէջ վարժարանը անտե-
սուչ և անայցելու գրեթէ ան-
խնամ թողեր են, վերջոյնեալ
կարուածական գումարներուն վը-
րայ սեպտեմբեր ամիսին իրա-
ւունք մ'ունեցածի պէս նկա-
տելով և ցոյց տալով զանծիս,
կ'անկալուն եղեր, որ երբ ես
հրաւիրուեցայ պատուիրակու-
թեան պաշտօնին, գիւրագոյն ևս
կ'ստանան զանոնք, և իրենց տը-
րամադրութեան ներքեւ կը դըր-
ծածեն, իրենք անկախ մնալով
միշտ իրենց վարժարանական
տնօրէնութեան մէջ, ըստ իւր-
եանց կանոնադրի: Բայց ես տար-

բեր կերպով վարուեցայ, զի
տարբեր կերպով ըմբռնեցի տե-
ղական աղգային վարչութեան ի-
րաւունքն և սոյն համազգային
ընկերութեան արտօնութիւնը:
Աստի ծագում առած կ'երեւի
այն դժգոհութիւն որ սոյն պատ-
ուական խմբակի մի մասն ինձ
անուցանել կը թուի, և որոյ վոր-
ձը ցոյց կուտայ այժմ թէ՛ աստ
և թէ՛ արտաքս զանազան միջոց-
ներով, ինչպէս 'ի ստորեւ պիտի
տեսնենք, բայց նախ տեսնենք,
թէ՛ եթէ այս էր տեղական վար-
չութեան վիճակն, ի՞նչ էր ժո-
ղովրդեան:

Հայկական ժողովուրդն ամեն
ուրեք յաւանք կամ նուազ տա-
րակարծիք մասանց կը պառակ-
տի. այս գրեթէ օրէն եղած է
մեր մէջ. բայց ընդհանրապէս
աղգային ոգի մը, համբաւխա-
կան զգացում մը կը տիրէ ամե-
նուն կամ գեթ մեծագոյն մա-
սին սրտին մէջ: Եգիպտոս ունի
առաջիններն հաւասար այլոց, և
զուրկ է երկրորդէն հակառակ
ամենից: Պատճառ. — վասն զի
այս հրատապ երկրին մէջ և տօ-
թակեզ կլիմայի ներքեւ հայ
տարբեր ցրտասառն լեռանց բը-
նասերունք է՝ չկրնալով երբեք
արմատ գտել, աճել և բազմա-
նալ, առաւել փոքրածիւր և եւ-
րեւուն գաղութականութիւն մը
կազմած է, քան թէ բնիկ և
մասնաւոր աղգային յատկանշով
զարգացեալ ժողովուրդ մը. և
ըստ որում տեղական հանգա-
մանք առաւել 'ի մեղիութիւն
կ'առաջնորդեն բնապէս և բա-
րոյապէս, հայկական ոգին չ'է
կրցեր գտնել յարմարագոյն մի-
ջակային և նպաստաւոր պայ-
մաններ, որ բնականօրէն բոլոր-
ջէ և արդաստարի: Առաջնորդ
երկրին, եկեղեցական հարք,
մեծ մասամբ շահակողները, ոչ
սակաւ նպատակ են իրենց կող-
մէն սոյն վիճակի յարատեւու-
թեան. այնպէս որ եթէ այսօր
տարաբաւ զեգիպտոսական մե-
րային, 'ի բաց առեալ փոքրիկ
պարկշտ և աղգատէր խումբ մը,
գիւրութեամբ կը գտնեն 'ի նո-
ստ որման պէտք է, և առաւել
քան զոր պէտք է մասն մասն
բաժնետէրու և իրերաց դէմ մա-
քաւելու վանողական, լուծողա-
կան զօրութիւն, քան փոքրիկ
կայծն անգամ այն պատուական
և կաղցրելի ոգւոյն, որ ի պա-
հանջը հարկին տարաբաւ տա-
րակարծիք աղգայիններն անգամ
կը միացնէ ձգողութեամբ բնու-
հանութիւնն օգտին համար անձ-
նութիւնեան, անձնագործութեան
կառավարութեան, և վերջապէս նախ-
ընտրել կուտայ հայկական փու-
շքն քան զօտարին վարչն:

Արդ այսպիսի վարչական և ժո-
ղովրդական հանգամանց մէջ՝
իմ առաջին փախաւ եղաւ ամեն
ինչ քանդել, տապալել և նոր
ընտրութեամբը սահմանադրա-
կան նոր վարչութիւն մը կազմել
և ջանալ նոր ոգի ներշնչել ժո-
ղովրդեան, որպէսզի ազատաւ-
բար և անձնութեամբ աշխատե-
ցի ինձ իւր անկեալ վիճակի վը-
րականգման և աղգային իրական
յառաջադրութեան: Բայց 'իս-
րոպէս պարտուց ինչոյն իւր
յարակից դատական մանրաս-
րօք այնպիսի կնճապից և աշխար-

դժուարին կայութեան մը ծը-
նունդ տուած էր, որ եթէ չ'ըլ-
լային իսկ զանազան կուսակցու-
թեանց կերք և շահք որ միշտ
դժուարութիւններ կը յարուցա-
նեն ընտրութեանց մէջ, տաժա-
նեյի պիտի լինէր եթէ ո՛չ ան-
հնարին նորակազմ վարչութեան
պաշտօնավարութիւնն, զոր պիտի
հալածէին մի կողմէն պարտապա-
հանջը և միւս կողմէն ընտրու-
թեանց մէջ անյաջողեալք: Ուստի
պարտաւորեցայ, ինչպէս յայտ-
նեցի, նախ՝ պարտուց ինչոյն
յարգարել և մաքրելու հոգ տա-
նել, և ապա ձեռնարկել սահմա-
նադրական վերակազմութեան:

Եւ ըստ որում երեք տարիէ
հետեւ ոչ ոք զրադեր էր պարտուց
և դատական խնդրով, ոչ ոք
գիտէր ճշդիւ թէ որքան ինչ
արդեւ ի ներքեւ գրուած է ի՞նչ
հատուցուած, և ի՞նչ օրուան
մնացորդը. հաշիւ չկար մէջտեղ,
և ոչ իսկ դատական պաշտօնա-
գիրք կը գտնուէին. ամբողջ յԱ-
ռաջնորդարանի, մի քանի կալ-
ուածական և կտակային պաշտօ-
նագրեր անգամ այսօր այնքին
ցրուած էին. նախատեսելով որ
ասոնց ամենուն հաւաքումն
քննութիւնն, պարտուց ծագման
և արդի վիճակի ուսումնասիրու-
մի պահանջատեարց հետ բանակ-
ցութիւնն մի քանի ամիս պիտի
զբաղեցնէին զիս, խոհեմութիւն
համարեցի սոյն ժամանակամիջո-
ցի համար պահել առժամապէս
վարչական արաստիւրդ կազմա-
կերպութիւնն ինչպէս որ էր և
չ'ուշտ տեղի: Վերտալի զարթոյն
կուսակցական կրից որ վայրկեան
մը թմրեալ էին:

Ուստի Պատրիարքական կոն-
գրէի ընթերցման հետեւեալ օրն
բոլոր աղգային պաշտօնակալներն
յԱռաջնորդարան հրաւիրուելով
քանի ծանուցի և յետոյ Յունիս
թ թուականաւ չըլարեալական զը-
րութեամբ յայտնեցի ամենուն,
թէ «կը փախաւքիմ որ մինչդեռ
«ես բարեկարգիչ մասնաւոր
«Յանձնախմբի մը գործակցու-
«թեամբ պիտի աշխատիմ տեղ-
«ւոյն աղգային գործերն բարե-
«կարգել, և վարչութիւնն ըստ
«աղգային օրինաց վերակազմե-
«լու, իրենք շնորհ բնեն յարու-
«նակել ըստ առաջնոյն իրենց
«աղգաւորաբար ստանձնած պաշ-
«տօնք, կարելոյ տնօրէնութեանց
«գործադրութեան յառաջ մի-
«անգամ ինձ իմաց տալու պայ-
«մանաւ, միտնողութեան պատ-
«բաստեն իրենց համարատու-
«թիւնն եւ հաշիւներն, և իւ-
«րաքանչիւրն իւր ճիւղի մէջ
«վարձատուութեամբ կարեւոր դա-
«տած բարենորոգմունքն յիշա-
«տակարի և ճիւղ գրի առնու-
«նորպէսզի նորա հաստատելի վար-
«չութեան ներկայցնէ և յանձնա-
«բարենք, երբ գայ ձեռք առ-
«նուլ տեղական վարչութեան
«դէպք»: Սոյն տալէն օգուտ
բաղեցի բնականաբար նաեւ վար-
չական երբեակ մարմնոց ուշա-
գրութիւնն հրաւիրելու իւրա-
քանչիւրոց պատկանեալ մասնա-
ւոր ստիպողական խնդրոց վրայ,
ինչպէս էին Գահիրէի տեղական
պաշտօնին՝ նախագահ և փոխ-
տեղապահ Տ. Հոր յանձնուած
մնալուն անտեղութիւնը՝ Գաղա-
քական առժամանակեայ ժողո-
վին. Եկեղեցւոյ խորանի կողմին

վարչական ասպարէզն (*), այլ թերեւս նաեւ իրենց քաղաքն և երկիրն համբռնէ։ Տա՛յր երկիրնք, թէ այդ օրն չ'յապաղէր։

Ի վերջ բանիցս չ'մոռնամ յիշատակելու թէ ազգային պաշտօնագրերն՝ կարուածական, դատական, հաշուական և այլն գրեթէ ամբողջովին ժողովուած են այժմ յԱռաջնորդարանի։ ատեւ նագրութիւնք, հաշուեգիրք, որքան որ կան, մեր ձեռքն են։ Գրադարանի բանալին մեզ յանձնուած է, և Վսեմ. Զինորդ Պէյլի քով աւանդ դրուած 400 ֆրանսական ոսկին մեր տրամադրութեան ներքեւ անցած է, մնալով միշտ 'ի դրամատան Գրէտի Լիօնէյի, որոյ հայելը հասարակութեան ներկայելու հարկ և կարօտութիւն չեմ տեսներ, ինչպէս կը հրաւիրէ մեր քննադատ հակառակորդը, զի դեռ չէ ծախսուած։ Երանի թէ Ուսումնասիրաց մնացորդ նշխարք եւս, մեզ չափ դիւրութիւն ունենային հըրատարակելու իրենց եռամեայ հաշիւները՝ 'ի միամտութիւն համազգային բաժնեկէմար ընկերաց, որոց ամենամեծ մասն 'ի մերայնոց են։

Մնամ յարգանք
Ս. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Ն. Վսեմութեան առաջին նամակին (Արշալոյս, 1229) երրորդ երեսին, չորրորդ էջին ՅՅԻԴ տողին մէջ միայնմամբ սպորդած ԱՅԻԴ բառը ԱՆՏԵԱԼ պէտք է կարգացուի։

ԱՐՇ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յանձնաժողով բարեբաղդ կը համարի զինքն յայտնելու Արդդ հասարակութեան, որ քաղաքիս Սուրբ Հռիփսիմեան Ազգային վարժարանի շինութիւնն յաջողութեամբ կը յառաջադիմէ չնորհիւ ազգասիրական նուիրատուութեանց։ Արդէն չէնք ինքնին կը յայտնէ թէ՛ ընդարձակութեանը հետ նաեւ հոյակապ ամրութեամբն իրել Հայ ազգի վայելելէ վարժարան կը հանդիսանայ։ Եւ այս կարի իրաւամբք որովհետեւ Ազգային վարժարան մի՛ ուր ազգին զաւակունքն կրթութիւն պիտի առնուն բնապէս հարկ է ողջպահելու կանոնաց կարեւոր պայմաններն ունենալ և ամրութեան մասին ասպնով լինիլ, որոյ և ծախքն համեմատաբար իւր լուծում կը պահանջէ։ Սակայն Յանձնաժողովն նկատելով որ հանդեպս կուրթեան արդիւնքն չէ կարող համապատասխանել պահանջուած ծախուց, ուրիշ ազգաց օրինակին հետեւելով, հարկ տեսաւ վիճակահանութեան ձեռնարկել։ Որոյ արդիւնքն արդեամբ բարեւեր հասարակութեան քաղցր ակնարկին կարօտ լինելով՝ Յանձնաժողովն հրաւեր կը կարգայ մասնակցել սոյն վիճակահանութեան յանուն կրթութեան մասնակցին, ի նպատակ շինութեան Ար. Հռիփսիմեան վարժարանին։

Յանձնաժողովն յատուկ ուշադրութիւն դարձուցած է վիճակահանութեան դիւրամատչելի, միանգամայն նպատաւոր պայմաններով ծրարագրելու, թէ տոմակաց աժնուութեամբ, որ կէս մէճիտ է, և թէ շահող թիւերու բաշխմամբ, որ 132 է, ինչպէս յայտնի է տոմակաց մէջ։

(*) Յորմէ երկու տարի ամբողջ գումարաւոր յետոյ, վերապէս ինչպէս մէջը՝ մեր ամենասիրելի Ներսէս Պատրիարքի թախանձանաց վրայ։

Վիճակահանութիւնը պիտի գործադրուի առաջիկայ 1884 Յուլիոս 8 Նիքիտի օրը յԱզգային Հիւանդանոցն։ Միեւնոյն օրուան մէջ 12 անգամ քաղաքի պիտի վերջանայ։

Առաջին քաղաք թիւը պիտի շահի մէճիտ 525

Վերջին քաղաք թիւը պիտի շահի մէճիտ 100

Այս երկուքին մէջ տեղը քաղաքում 10 թիւերուն իւրաքանչիւրն պիտի շահի 20 մէճիտ գումարն 200

Այս 12 շահող թիւերուն 5 նախորդ և 5 յաջորդ թիւերն (որ 120 կընէ) իւրաքանչիւրն պիտի շահի 5 ական մէճիտ համա գումարն 600

1225

Գումարն իսկոյն պիտի վճարուի շահող թիւոյ վաւերական թուղթը բերողին։

Սոյն վիճակահանութեան տոմակութեան գնել ուղղութեամբ դիւրութեան համար Յանձնաժողովն հետեւեալ տեղերը որոշած է, որք են Ազգային Դիւանատունն ի Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի, շուկան Յանձնաժողովին Գանձապահ Մեծ. Մերկեր Մերկերեանի գրատունը, Մեծ. Թովմաս Յ. թովմասեանի գրատունը, և Մեծ. Արարհամ Գ. Պէրկիմալեանի գրատունը։

Փախադրող կարող են այն գրատուններէն մին գիտնելով, տոմակ գնել։

20 Հոկտ. 1885
Զմիւռնիա Յանձնաժողով Են.
ՀՈՒԹ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ուրախ եմք յայտնելու որ Սուրբ Հռիփսիմեան վարժարանի շինութեան որչափ լուծումն կը օտար, այնչափ և ետանդ ու գովելի փափաքներ կը տեսնուին բարեսէր Ազգայինոց մէջ յիշելով վարժարանի ներքին ճիւղութեան մասին այժմէն հոգ և խնամ տանելու։

Այս մասին առաջին օրինակ կը հանդիսանան Սպարթալեան Մեծ. Թաղաւոր Էֆէնտի և եղբայր, որք բարեհաճեցան նուիրել Ս. Հռիփսիմեան վարժարանի մի հոյակապ գլուղարան, վեց դարաններէ բաղկացեալ, մօծ տախտակէ, եւրոպայէ բերուած, զարդարուն և ընտիր գործ։

Յանձնաժողովն հրապարակաւ կը մատուցանէ իւր արտագին չնորհաւարիքն Մեծ. նուիրատու պայազատաց։

20 Հոկտ. 1885
Զմիւռնիա Յանձնաժողով Են.
ՀՈՒԹ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱՆԱՆ

ԵՒ ԽԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Հոկտեմբեր 27 թիւով կը հեռագրեն Աթէնքէն, թէ նոյն օրը թաւազարն ու թաւազահին հոն հասել են։ Օղիք գէշութեան հակառակ, նոյնի վեհապետութեանց կողմ ընդունելութիւնը խիստ չքեղ եղաւ։

— Գահիրէէն կը հեռագրեն հոկտեմբեր 28 թուականաւ, թէ խել մը տեղացի և եւրոպացի թերթեր տուգանաց և դադարուն դատաւարտուեցան, չատերուն ալ աղաքարարութիւն եղաւ զանազան պատերուակներով։ Ասոր պատճառն է, այդ թերթերուն անգլիական զրաւման հակառակելին։

— Գալիքի կողմը, կըսէ Վիէն. նայէն 27 հոկտ. թիւ հեռագիր մը, հոնաքարական պատերիւրութեան գումարէն հետ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցաւ։ Գումարէն մասնաւորապէս պնդեց որ Արեւելի հետ միանալը երկաթուղոյ շինութիւնն

ընդ վայրէ ի կատար հանուի, նոյնին համար ըլլալը գաշնադրութեան լրանալէն ետեւ։ Կոմսը ճառ մ'ար. տասանեց կացութեան վրայ, որոյ ահաւասիկ զխառը կէտերը։

Առաջին նախարարը կը կարծէ. Պուլկարիա լաւ պիտի ընէ, եթէ զինուորական ծախուց համար սպառած գումարին մէկ մասը ամբողջները ինչուներու համար գործածէ։ Այս խնդրոյն վրայ Պուլկարիոյ կառավարութեան ուղը կը հրաւիրէ։ Կը հաստատէ նաեւ թէ, Պուլկարիոյ առբարձրագոյն դուռն ունեցած տուրքը չէ վճարուած։ Յոյս կը յայտնէ թէ Պուլկարիա պիտի գործադրէ իր գաշնադրած պայմանները։

Աւստրո-Ալմանական դաշնակցութեան վրայ խօսելով, Գալիքի կողմը կը կրկնէ թէ աղ. դաշնակցութիւնը միակ նպատակ ունի խաղաղութեան վերադարձումը։

Կը հաստատէ նաեւ Աւստրիոյ և Թուրքիոյ մէջ եղած մտերմութիւնը։ Գալիք Սաւարիոյ՝ Ռուսիոյ հետ ունեցած յարաբերութեանց, առաջին նախարարը կըսէ թէ, միեւնոյն վիճակն ունին. կը յաւելու թէ Ռուս մասով լեզուն միակ պատճառն է տիրող անհանգստութեան, բայց կը կարծէ թէ, ո՛չ Ձարը և ո՛չ Ռուս կառավարութիւնը պատերազմ չեն ուզեր։

— Սփիւղէն կը հեռագրեն հոկտ. 27 թիւով թէ, Լէսովլոյ զորապետին և Ալեքսանդր Իլյանին թիկնապահ Փոլսիք Գեղարեւոյնի Ռուսիա ետ կանչուեցնուն եղանակը՝ իշխանին դէմ նախատիք մը կը համարի Պուլկարիոյ ժողովուրդը. այսիւրպէս կը միանայ իշխանին զգացմանց։ Լէսովլոյ զորապետին ետ կանչուելը մանաւանդ խիստ ծանր կը թուի, վասնզի գիտէին որ ամենեւին չպիտի թողուէր զինուորական զօրութեան հարուած մը տալ իշխանին։

Պուլկարիոյ կառավարութիւնն ալ, իր կողմանէ, ետ կանչեց բոլոր Պուլկար սպաները, որք այժմ Ռուսիա կը գտնուին թէ՛ զօրաբանակին և թէ՛ զինուորական զարդոյն մէջ։

Իշխանը խնդրեց Ռէօտիէր գընդապետէն, որ պատերազմական գործոց անօրէնն է, հրաժարական տալ. բայց գընդապետը յայտարարած ըլլալով թէ, չէր ուզեր այս պաշտօնը ձգել՝ առանց Ձարէն հրաման տալ. նաեւ, իշխանը հեռացուց զանի Պուլկար զօրաբանակէն, հրաման ընելով նաեւ որ այսօր, մինչև կէս օր պաշտօնատեղին ձգէ, եթէ ու ձեռքաւ կայիլ պիտի տայ զինքն և պիտի արտաքսէ սահմանադիմէն։

Իշխանն համաձայնաբար հրաման ըրաւ Քոնէլթիքօֆ գընդապետին որ պատերազմական գործոց վարչութիւնը ձեռք առնու։

Պուլկար զօրաբանակին մէջ գլուխուղ Ռուս սպայք տաղանապալի վիճակի մը մէջ կը գտնուին, չեն գիտէր թէ որո՞ւ հնազանդին։

Պաշտօնէութիւնն ու ժողովուրդն համաձայն են իշխանին հետ։

— Կարձեալ մի և նոյն թիւով կը հեռագրեն յիշեալ քաղաքէն, թէ Քոնէլթիքօֆ գընդապետն ընդունեց պատերազմական գործոց վարչութիւնն, Ռուսիոյ դեսպանական գործակաւորին համահաճութեամբ։

Ռէօտիէր գընդապետն ընդ հուկ պիտի ձգէ Պուլկարիան։

Կացութիւնը լաւագոյն է։

— Լոնտոնային կը հեռագրեն հոկտեմբեր 28 թիւով թէ, նախարարական ժողովն որոշած է ծովագործին թիւը նուազելու։

— Նոյն թիւով Ալեքսանտրիայէն կը հեռագրեն թէ, այդ օր 12 հոգի մեռան Են Քոլէրայէն։

— Վարչաւոր մէջ Նիկիթիմիւրեան գաղանի տպարան մը բռնուեցաւ, կըսէ Բէթէպուրիէն 27 հոկտ. թիւ հեռագիր մը։ Բազմաթիւ ձերբակալ

ութիւնք կատարուեցան, բայց չը կարծուիր թէ, այդ բռնուած տըպարանը յեղափոխական նոր լրագիրն հրատարակող տպարանն ըլլայ։

— Բէթէպուրիէն հոկտ. 29 թիւ հեռագիր մը կըսէ թէ, Էքսթէրի-նոսովի մէջ անցեալ շաբթու. նոր գրգռուեցան և շարութիւններ եղան Հրէից գէմ։

— Նոյն թիւով Բարիլէն կը հեռագրեն թէ արտաքին գործոց նախարար, Պ. Շալուիլ Լաքուա խընդունեց երեսփոխանաց ժողովէն, որ հանգուցեալ Ապտէլ Քատէրի ընտանեաց 80,000 ֆրանքի վարկ մը բացուի տարեկան արտադրով։

— Նոյն թիւով Գահիրէէն կը հեռագրեն, թէ լեռնականներու հրոսակումը մը 150 Եղիպտացի զօրական շարքած է Սուաքիմի և Քասաթայի մէջտեղ գտնուող կրճի մը մէջ։

ԾԱԽԲԸ ԶԵՆՈՒԹ ԶՏԱՐ

Ամերիկացի գիտնական մը պարտաւորութիւն դրացեր է քննել, թէ արդեօք կարելիութիւն կայ երկրէս դէպի արեգակ երկաթուղի մը շինելու։

Գործն ուշիւ ուսանելէ ետեւ քննէր է որ, թէ և խիստ կարելի է այդպիսի ձեռնարկութիւն մը ընել, սակայն ծախքը ձեռք չտար ուստի պատուական գիտնականը կըսէ.— Մտէք երկրէս դէպի ալեգալի դաղող երկաթուղի մը, ժամը 40 միոն ընթացող արաւգուլութեամբ կառավարելով, առանց զաւարի Պիտի տեսնէք որ 263 տարի պէտք է այդ ճամբորդութիւնն ընելու համար։ Այս բան մը չէ, թէ և քիչ մը երկար, բայց խնդրեք ճանրորդութեան ծախքին վրայ է, վասնզի եթէ մէկ միոն ճանրային համար մէկ փէնալ մէջտեղ, մինչև արեգակ հասնելու համար կը պարտաւորէր վճարել 372,000 սթէրլին ոսկի, կամ 9,300,000 ֆրանք։

Ծախքը ձեռք չտար !!!

ԸՆԹԱՑԻ ԴՐԱՄՈՑ			
	Դոկ.	Բոն.	Պ.Մ.
Արծթ մէջ.	25.15	25.05	20
Ոսկի օսմ.	125	155.26	107.99
Սթէրլին	137	148.25	118.36
Ոսկի դաղ.	109.50	118.49	94.60
Վեցնոց	101.50		

ՊԱՇՏՈՆԱՏՈՒՆԻԿ

ՀՐԴԵՀԻ
QUEEN
INSURANCE COMPANY
ԹԱԳՈՒՀԻ
ԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՎԵՐՈՒԼԻ ԵՒ ԼՈՆԴՈՆԻ
Դրամադրութիւն 2,000,000 Անգլ. ոսկի

Սոյն ընկերութիւնք Փարս Ասիոյ գլխաւոր քաղաքացի Գալաթիոյ Սուրիայի, Արշիպիւղեան կղզեաց, Բուսիլի և Յունաստանի մէջ ճիւղեր հաստատած են։

Կեդրոնական Պաշտօնատուն

Փրանկայ թաղ Դաշնօրուլոյ Գիւրանէն վերի յարկը թիւ 2 և 3

Ընդհանուր գործակալ
ՃՈՆ Ա. Ա. ԿՈՒ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Բէշտիմալիւր պաշի Սէֆէրեան խան վերի յարկը թիւ 3 մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել ընկերութեան փոխ գործակալ Յ. Կ. Հիւսնեանի վեճեալ խանին քով Երուսաղէմ։

ԱՆԵՆՈՒԹԵԱՆ

ԶԱՄԻՁ.— Սուրբ Երան. այս շաբաթ հրապարակել խիստ հանդարտ էր և քիչ գոհացուցիչ թաց տպարանքին գինը մինչև 2.25 զլի իշաւ հօսան իսկ ընտիր տեսակներուն գինները թէպէտ անցեալ շաբաթուան ներուն կը համապատասխանէն բայց հաստատուն չեն։ Բաղախի. Նշանաւորութեան արժանի գործեր չեղան հրապարակել միւս գաղաղ է։ Սև գինները օրըստօրէ իշաւու վրայ են շատ քիչ գործ եղաւ. գիններուն իշաւու պատճառը՝ ոմանք այնպէս կենդանութիւն թէ, Մարտիկայէն, Սէթէն, Պորտօն և շատ ուրիշ տեղերէն եկած աննպատակ լուրերն են։ Շաբթու մէջ ծախուածներուն գիններն են. Թիւրք. Ա. կարգի 79էն 80 ֆրանքօ քէ, Կրկնօրական 78էն 77 երրորդական 80էն 70։ Այսին էս. թրա 80էն 81 ֆրանքօ քէ։ Սէթէ 73էն 81 ֆրանքօ քէ։ Նէրի 70էն 75 ֆրանքօ ի միւրանոց, Ձալ և Կիւրիւր ընտիր 70էն 74 ֆրանքօ ի միւր. երկրորդական 60 ֆրանքօ, Ֆօշա ընտիր 84 ֆրանքօ արտադրող։ Ձէզմէ 88էն 89 ֆրանքօ արտադրող. Նոյնը 94էն 95 ֆրանքօ արտադրող վարկ. լով։ Միւրեթ երկրի 60էն 65 ֆրանքօ ի միւրանոց, Իրիքարա 70էն 80 ֆրանքօ ի միւրանոց։

ԹԻՈՒ.— Նշանակելու արժանի գործ մը չեղաւ, այս շաբաթ խիստ քիչ տպարանք եկած է և գրեթէ ծախուած չեն։ Խուրտա չոր և ձերմակ տպարանք մինչև 42 ծախուեցաւ. Հասարակ 57էն 58։

ԱՅԻՈՒ.— Գինները գգալի կերպով զեղ մը կրցին այս շաբաթ, բայց ստոր հակառակ նորէն հետեւեալ գիններուն ծախողներ գտնուեցան և 160 կողով ծախուեցաւ 12 հատ նոր Պողտալ 120 զլի. 19 հատ նոր Քաւահարա կողով 100 զլի. 6 հատ նոր Քարահարա 97 զլի. 25 հատ անցեալ տարուան Քարահարա 95 զլի. 52 հատ նոր Ատէթ 95 զլի. 3 հատ Կին Թալեքուալ 89 զլի. 27 հատ Ձըքըթը որոնց մէկ հատը Պօղտալի տպարանք 101 զլի. իսկ միւսները 86էն 87 զլ. տեսակներուն համեմատ։

ՃԵՀԻ.— Հրապարակել խիստ բանուկ է ծախուեցաւ Կեսարիոյ Աք. չէհիրի և Մարաշի տպարանքներէն 150 պարկ 20.50։ Կ. և 22.50 զլի. տպարատու տարանք առ առաւել 60 պարկ կայ։

ԱՐՇԱԼՈՅՍ Ի ՏՊԱՐԱՆ

ՊԱՇՏՈՆԱՏՈՒՆԻԿ

ՀՐԴԵՀԻ
RELIANCE
MARINE INS. CO. LD.
ԵՐԱՅԻՆ
ԱՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԼԻՎԵՐՈՒԼԻ
Դրամադրութիւն 400,000 Անգլ. ոսկի

Սոյն ընկերութիւնք Փարս Ասիոյ գլխաւոր քաղաքացի Գալաթիոյ Սուրիայի, Արշիպիւղեան կղզեաց, Բուսիլի և Յունաստանի մէջ ճիւղեր հաստատած են։

Կեդրոնական Պաշտօնատուն

Փրանկայ թաղ Դաշնօրուլոյ Գիւրանէն վերի յարկը թիւ 2 և 3

Ընդհանուր գործակալ
ՃՈՆ Ա. Ա. ԿՈՒ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Բէշտիմալիւր պաշի Սէֆէրեան խան վերի յարկը թիւ 3 մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել ընկերութեան փոխ գործակալ Յ. Կ. Հիւսնեանի վեճեալ խանին քով Երուսաղէմ։